

**Terug naar Buiten: Het Belang van Buitenonderwijs voor het Welzijn van
Basisschoolleerlingen**

Claire Nadine Annemijn Baaijens

S4013204

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT14: Bachelor These

Begeleider: Paula Hebbink, MSc.

Tweede beoordelaar: Susanne Scheibe, Dr.

In samenwerking met: Yvonne Snip, Melissa Alkema, Femke van Beek en Bart Drevijn

3 juli, 2023

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

Abstract

Research shows that outdoor education has a positive effect on children's well-being. It is evident that the well-being of Dutch children is worsening, and therefore it is significant to find appropriate solutions for this issue. The research aims to investigate the children's perception of their positive outlook and well-being in relation to outdoor education. The goal of the analysis is to investigate whether primary school students in grade six, seven and eight experience a higher perception of a positive outlook during outdoor education compared to indoor education. Additionally, this investigation explores the effect that gender has on this relationship. Data was collected through a digital questionnaire completed by students from a primary school in Groningen ($n = 110$, April/May 2023) regarding their experiences with indoor and outdoor education. The hypotheses were tested using the Mann-Whitney U test and multiple linear regression analysis. No significant effects were found for the children's perception of their positive outlook during outdoor education compared to indoor education. Similarly, the interaction effect was not established. The results suggest the need for further research on the effects of outdoor education in the Netherlands. Lastly, limitations and suggestions for further research are discussed and debated.

Keywords: outdoor education, positive outlook, perception, primary school students

Samenvatting

Onderzoek toont aan dat buitenonderwijs een positief effect heeft op het welzijn van kinderen. Het welzijn van Nederlandse kinderen gaat achteruit en het is belangrijk hier oplossingen voor te zoeken. In deze studie wordt de perceptie van het positieve vooruitzicht onderzocht, als onderdeel van welzijn. Het doel van de huidige studie is te onderzoeken of en in hoeverre basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs. Daarbij is onderzocht of gender invloed heeft op deze relatie. De data is verzameld via een digitale vragenlijst die betrekking had op binnen- of buitenonderwijs waaraan leerlingen van een basisschool uit Groningen hebben deelgenomen ($n = 110$, april/mei 2023). Om de hypothesen te testen is er gebruik gemaakt van de Mann-Whitney U toets en multipale lineaire regressieanalyse. Er zijn geen significante effecten gevonden voor de perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs, noch voor het interactie-effect. De resultaten geven aanleiding om verder onderzoek te doen naar de effecten van buitenonderwijs in Nederland. Kanttekeningen en suggesties voor toekomstig onderzoek worden besproken.

Trefwoorden: buitenonderwijs, positieve vooruitzicht, perceptie, basisschoolleerlingen

Terug naar Buiten: Het Belang van Buitenonderwijs voor het Welzijn van Basisschoolleerlingen

Huidige veertigplussers bewaren vaak goede jeugdherinneringen aan buitenspelen. Speeltuinen en andere speelplekken beschrijven ze dan ook vaak als een van hun favoriete plekken tijdens hun basisschoolleeftijd (Chawla, 1999; Louv, 2005). De vraag is of dat ook geldt voor de huidige generatie basisschoolleerlingen. Onderzoek wijst namelijk uit dat de hoeveelheid tijd die kinderen in Nederland besteden aan buitenspelen in de afgelopen generatie opvallend is afgenomen (Kemple et al., 2016). Vier op de tien kinderen spelen niet eens één uur per dag buiten en het percentage van kinderen dat nooit buiten speelt, is zelfs in de afgelopen vier jaar tijd verdubbeld naar 17% (Beton, 2022). Dat kinderen steeds minder buitenspelen en buiten zijn is een zorgwekkende ontwikkeling waar helaas nog te weinig aandacht voor is. Buitenspelen zorgt voor veel positieve effecten zoals het bevorderen van de gezondheid, het algemeen welzijn en zelfregulatievaardigheden van kinderen (Kemple et al., 2016).

Naast buitenspelen heeft ook buiten leren, in een groene, natuurlijke omgeving positieve effecten op de fysieke, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen, net als op hun cognitieve gezondheid en ontwikkeling (Bento & Dias, 2017; Cheng et al., 2022; Wistoft, 2013; Zucca et al., 2023). Het is dan ook goed om te constateren dat in het primair onderwijs steeds meer aandacht is voor een vorm van onderwijs die zich grotendeels buiten, in de open lucht, afspeelt: het buitenonderwijs (Pirchio et al., 2021). Buiten leren en buitenonderwijs blijken van groot belang voor het welzijn van kinderen (Sella et al., 2023). Welzijn in de jeugd hangt vervolgens positief samen met leerprestaties op latere leeftijd en een hoger welzijn van kinderen heeft een positief effect op persoonlijke groei en de ambitie om doelen na te streven (Gill et al., 2021; Tape et al., 2021).

In Nederland zijn studies naar de verschillende soorten buitenonderwijs en de specifieke effecten daarvan op het welzijn en de ontwikkeling van kinderen schaars. In dit onderzoek is het doel het welzijn te bestuderen dat kinderen ervaren tijdens buitenonderwijs. Hierbij ligt het accent op de perceptie van het positieve vooruitzicht van basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht tijdens buitenonderwijs.

Welzijn en Het Positieve Vooruitzicht

Welzijn is een breed begrip dat duidt op het algemene welzijn en de tevredenheid van een individu in verband met zijn of haar fysieke, mentale en emotionele conditie. Aspecten van welzijn zijn onder meer geluk, voldoening, kwaliteit van leven en psychologisch welzijn (Diener et al., 2018b).

In de literatuur wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten welzijn: hedonisch welzijn en eudaimonisch welzijn (Liddle & Carter, 2015). Hedonisch welzijn wordt ook wel emotioneel welzijn genoemd en heeft te maken met het ervaren van een kortstondig geluksgevoel. Dit type welzijn wordt gekenmerkt door een positieve emotionele staat, ook wel ‘*Positive Emotional State*’. De emotionele onderdelen van hedonisch welzijn kenmerken zich door geluk, positieve gevoelens en genot van het moment (Devcich et al., 2017).

Eudaimonisch welzijn heeft te maken met een gevoel van geluk op de lange termijn en het verwezenlijken van het menselijk potentieel (Liddle & Carter, 2015). Eudaimonisch welzijn wordt vaak omschreven als het ervaren van een positief vooruitzicht, ook wel aangeduid als ‘*Positive Outlook*’. Deze vorm van welzijn wordt ook wel beschreven als een aanhoudend psychologisch welzijn (Liddle & Carter, 2015). De psychologische onderdelen van dit type welzijn betreffen onder meer persoonlijke groei, zelferkenning en een positieve ervaring met andere mensen (Ryan & Deci, 2001).

Omdat welzijn een veelomvattend begrip is, ligt de focus in deze studie op de perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs, als aspect van eudaimonisch

welzijn. Een positief vooruitzicht verwijst naar een positieve emotionele toestand, een optimistische levenshouding en het inzicht om helder na te denken. Het ervaren van een positief vooruitzicht wordt ook wel omschreven als een positieve verwachting van wat er gaat gebeuren in de toekomst (Amundsen et al., 2020).

Buitenonderwijs

In dit onderzoek wordt buitenonderwijs gedefinieerd als een vorm van onderwijs over de natuur die zich afspeelt in een buitenomgeving. Buitenonderwijs kan plaatsvinden in verschillende locaties in de buitenomgeving, variërend van een bos, een industrieterrein tot een plek bij het meer (Ford, 1986). In de praktijk zien we dat buitenonderwijs vaak plaatsvindt op een plek rondom of in de nabijheid van het schoolgebouw.

Buitenonderwijs wordt holistisch aangeboden. Dat betekent dat leerlingen worden aangemoedigd om hun verschillende zintuigen te gebruiken en met ruiken, voelen, tast, proeven en zien de omgeving ervaren. Door dit zintuiglijk en ervaringsgericht te leren, ontwikkelen de leerlingen een relatie met de natuur om hen heen. Tijdens de lessen ligt de focus op het ontwikkelen van interpersoonlijke- en intrapersonlijke relaties, ecologische relaties en fysieke skills.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee verschillende soorten buitenonderwijs: natuureducatie en avontuurlijke educatie. Tijdens natuureducatie leren kinderen over verschillende milieukwesties met als doel de natuur leren waarderen en een groter bewustzijn te ontwikkelen over het belang van de natuur. Bovendien is natuureducatie ook een manier om natuurlijke wetenschappen te leren vanuit praktische lessen in de natuur. Hier wordt onder andere biologie, wiskunde, scheikunde en natuurkunde mee bedoeld. Ecologische relaties groeien wanneer leerlingen meer leren over de planten en dieren in hun omgeving. Veel leerlingen ervaren buitenonderwijs beter wanneer zij een grotere kennis over de natuur hebben (Gilbertson, 2022).

Het doel van avontuurlijke educatie is om fysieke skills te ontwikkelen die nodig zijn om te overleven in de natuur en het stimuleren van interpersoonlijke groei en weerbaarheid. Onder fysieke skills worden verschillende vaardigheden verstaan die te pas kunnen komen in de natuur zoals klimmen, (slootje) springen, knopen, of vaardigheden om bepaald gereedschap te gebruiken zoals een kompas, verrekijker of een schep (Gilbertson, 2022). De lessen worden gegeven in een outdoor-achtige setting waarbij kinderen bijvoorbeeld leren om vuur te maken of te navigeren. Door hun omgang met de natuur werken de leerlingen aan hun interpersoonlijke- en intrapersoonlijke relaties en ontwikkelen ze een groter zelfbewustzijn waardoor ze beter kunnen omgaan met de mensen om hen heen (Bogner, 2002; Gilbertson, 2022; Pirchio et al., 2021; Preston, 2013).

Buitenonderwijs en Welzijn

De basisschooljaren van kinderen zijn belangrijk en vormen de basis voor hun verdere ontwikkeling, hun welzijn en welbevinden. Een goede ontwikkeling van kinderen tijdens het basisonderwijs is belangrijk voor hun psychische gesteldheid op latere leeftijd (Jongen et al., 2023). Onderzoek toont aan dat het welzijn van Nederlandse kinderen achteruitgaat (van Dorsselaer et al., 2008). Het is daarom interessant dat verschillende studies positieve effecten van buitenonderwijs aantonen voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen (Bentsen et al., 2009; Pirchio et al., 2021; Tiplady & Menter, 2021).

Veel buiten zijn helpt om lekker in je vel te zitten, positieve emoties te ervaren en een open blik te krijgen (Dyg & Wistoft, 2018). Wanneer kinderen zich tijdens schooltijd in een groene leefomgeving bevinden in plaats van in een klaslokaal, bevordert dat de ontwikkeling en het welzijn. Uit onderzoek blijkt dat een groene schoolomgeving bijdraagt aan het fysieke, mentale, sociale en spirituele welzijn van kinderen. Zo laat het onderzoek zien dat een groene schoolomgeving een groot effect heeft op de veerkracht van kinderen en de mate waarin ze beter om kunnen gaan met stress gerelateerde gebeurtenissen. De onderzoekers pleiten

daarom voor een groene schoolomgeving om zo het mentale en fysieke welzijn van kinderen te bevorderen (Bell & Dymont, 2008).

In tegenstelling tot in Nederland zijn er steeds meer Deense scholen waarbij buitenonderwijs uitmaakt van het reguliere basisonderwijs. Daar is buitenonderwijs onder de naam '*udeskole*' geïmplementeerd, waarbij leerlingen één keer per week- of twee weken buitenonderwijs krijgen. De effecten hiervan zijn onderzocht bij de kinderen zowel als bij de ouders. De resultaten tonen een verbeterd welzijn van de kinderen aan. Ook de ouders hebben aangegeven dat ze dit positieve effect bij hun kinderen ervaren. Buitenonderwijs zou van toegevoegde waarde zijn voor regulier onderwijs om zo het welzijn van kinderen te bevorderen (Bentsen et al., 2009).

Buitenonderwijs en het Positieve Vooruitzicht

Bovengenoemde studies, uitgevoerd buiten Nederland, laten positieve effecten zien van buitenonderwijs op het welzijn van kinderen (Bentsen et al., 2009; Pirchio et al., 2021; Tiplady & Menter, 2021). Er is echter bijna geen onderzoek verricht naar de effecten van buitenonderwijs voor de Nederlandse situatie. Evenmin zijn er studies te vinden die zich specifiek richten op de perceptie van het positieve vooruitzicht van kinderen tijdens buitenonderwijs. Omdat het ervaren van een positief vooruitzicht een onderdeel is van welzijn, is het interessant te onderzoeken of buitenonderwijs zorgt voor een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs.

Deze studie is van belang omdat onderzoek heeft aangetoond dat het welzijn van Nederlandse kinderen achteruitgaat en het belangrijk is om hier oplossingen voor te zoeken (van Dorsselaer et al., 2008). Mogelijk zou buitenonderwijs uitkomst kunnen bieden aangezien studies hebben laten zien dat het leren in een buitenomgeving bijdraagt aan een verbeterd welzijn. Dat draagt, op lange termijn bij aan betere leerprestaties, onder meer in het academisch onderwijs, persoonlijke groei en het nastreven van doelen.

Genderverschillen

Deze studie onderzoekt de perceptie van het positieve vooruitzicht van basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht tijdens buitenonderwijs ten opzichte van binnenonderwijs. Daarbij wordt ook onderzocht of er genderverschillen zijn in de perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs. Uit recent onderzoek blijkt namelijk dat meisjes hoger scoren op eudaimonisch welzijn dan jongens (Matud et al., 2023). Aangezien het positieve vooruitzicht een onderdeel is van eudaimonisch welzijn, is de veronderstelling in deze studie dat meisjes een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren tijdens buitenonderwijs dan jongens.

De Huidige Studie

De vorm van buitenonderwijs die in dit onderzoek centraal staat betreft onderwijs waarbij leerlingen één keer per week buiten het schoolgebouw les krijgen op een actieve en collaboratieve manier. Deze lessen vinden plaats op een veld met bomen rondom de school, of in een schuurtje op het schoolplein speciaal voor deze lessen gebouwd. Tijdens deze buitenlessen leren ze over de flora en fauna van Nederland. Zo leren ze over de inheemse planten en dieren die in hun nabije omgeving groeien en leven. Daarnaast krijgen ze de mogelijkheid om hun survivalvaardigheden te ontwikkelen tijdens het bouwen van hutten en het maken van vuur. De binnenlessen vallen onder het reguliere basisonderwijs, waarbij de leerlingen binnen de muren van het klaslokaal les krijgen in onder andere rekenen, taal en begrijpend lezen.

Dit onderzoek is geïnspireerd door eerdere studies die een positief verband aantonen tussen buitenonderwijs en welzijn, en door de veronderstelling dat buitenonderwijs mogelijk een oplossing zou zijn voor de negatieve trend in het welzijn en welbevinden van de Nederlandse jeugd. In deze studie wordt daarom de perceptie van het positieve vooruitzicht van basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht tijdens buitenonderwijs onderzocht. De

bijbehorende onderzoeksvraag luidt als volgt: In hoeverre ervaren basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs, en heeft gender invloed op deze relatie?

Hypothese 1: Basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht ervaren een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs.

Deze verwachting is gebaseerd op onderzoeken die positieve effecten van buitenonderwijs aantonen op het welzijn van kinderen. Omdat het positieve vooruitzicht een onderdeel is van welzijn wordt er verwacht dat de basisschoolleerlingen een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs (Bentsen et al., 2009; Pirchio et al., 2021; Tiplady & Menter, 2021).

Hypothese 2: Er is een interactie-effect tussen gender en de onderwijsvorm, waarbij meisjes tijdens buitenonderwijs een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren dan jongens, ten opzichte van hun perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens binnenonderwijs.

Deze verwachting is gebaseerd op eerder beschreven onderzoeksresultaten waaruit blijkt dat buitenonderwijs zorgt voor een verbeterd welzijn van kinderen en meisjes een hoger eudaimonisch welzijn hebben dan jongens. Aangezien het ervaren positieve vooruitzicht behoort tot het eudaimonisch welzijn, is de aanname dat het ervaren positieve vooruitzicht in dit onderzoek hoger is bij meisjes tijdens buitenonderwijs dan bij jongens (Liddle & Carter, 2015; Matud et al., 2023).

Methode

Design

Het onderzoek had een correlatieel design waarbij twee groepen met elkaar vergeleken zijn. Participanten uit groep zes, zeven en acht van de basisschool zijn random

verdeeld over twee condities; de binnen-, en buitenonderwijs conditie. Alle participanten volgden echter zowel binnen- als buitenonderwijs. Er is een kwantitatieve dataset verzameld. Er is sprake van een gemakssteekproef aangezien de basisschool via persoonlijke contacten is geworven. Verder is het onderzoek een *case study* omdat de data op één school is verzameld. Er stond geen vergoeding tegenover de participatie.

Participanten

Voor het onderzoek was de beoogde steekproefgrootte 354. Dit is gebaseerd op een statistische poweranalyse voor een t-test met een beoogde power van 0,95 en een geschatte effectgrootte van 0,35. Deze effectgrootte werd eerder gevonden in een meta-analyse van vergelijkbaar onderzoek naar buitenonderwijs (Durlak & Wells, 1997).

De participanten moesten aan de eis voldoen dat zij in groep zes, zeven of acht van de basisschool zaten voor het onderzoek. Er is gekozen voor deze groepen omdat deze participanten oud genoeg waren om de vragenlijst in te vullen. Eén participant is gestopt tijdens het onderzoek en één participant heeft de vragenlijst niet afgemaakt, waardoor zij niet in de analyse meegenomen konden worden. In totaal hebben 110 participanten deelgenomen aan de vragenlijst en zijn daardoor meegenomen in de Mann-Whitney toets. Eén participant had niets ingevuld bij 'gender' en een ander had zich gedefinieerd als 'anders'. Er zijn daarom 108 participanten meegenomen in de multiële lineaire regressieanalyse, aangezien binnen dit onderzoek jongens en meisjes met elkaar werden vergeleken. De leeftijd van de participanten varieerde van acht tot en met dertien jaar ($M = 11$, $SD = 1.112$), waarbij 42,2% zichzelf definieerde als jongen, 56,9% als meisje en 0,92% als 'anders'.

Materialen

De data is verzameld aan de hand van een vragenlijst. Deze vragenlijst bestond uit 41 vragen, inclusief de consentvraag. De eerste vraag was de consentvraag en de volgende drie vragen bestonden uit het identificeren van het geslacht, de leeftijd en de klas van de

participant. De volgende vragen werden door de participanten beantwoord aan de hand van vier verschillende antwoordopties. Er is gekozen voor een vier-punts Likertschaal omdat dit zorgt voor een goede validiteit. Daarnaast is dit voor de leeftijd van de participanten de beste optie (Alan & Kabasakal, 2020). De antwoordopties liepen van ‘oneens’ naar ‘een beetje oneens’, ‘een beetje eens’ tot ‘eens’. Deze keuze is gemaakt aangezien kinderen makkelijker antwoorden kunnen geven met woorden dan met cijfers (Mellor & Moore, 2013).

De laatste 37 vragen meten vijf verschillende constructen die ieder betrekking hebben op een opzichzelfstaand onderzoek. Deze studie is daarmee onderdeel van een grotere studie. De vragen twaalf tot en met zeventien meten de perceptie van het positieve vooruitzicht en hebben betrekking op dit onderzoek. Voor dit construct geldt dat de helft van de participanten de vragen hebben ingevuld over het binnenonderwijs en de andere helft de vragen over het buitenonderwijs. Deze vragen zijn gebaseerd op ‘*The Stirling Children’s Well-being Scale*’. Deze vragenlijst betreft vragen die het positieve vooruitzicht meten en is gebaseerd op onderzoek waaruit blijkt dat het positieve vooruitzicht onder eudaimonisch welzijn valt (Liddle & Carter, 2015). De vragen zijn vertaald van het Engels naar het Nederlands. Een voorbeeld hiervan is de stelling ‘*I think there are many things that I can be proud of*’, die binnen de samengestelde vragenlijst is vertaald naar ‘*Tijdens de binnen/buitenles denk ik dat er veel dingen zijn waar ik trots op kan zijn*’. De Cronbach’s alfa van deze vragenlijst is ($\alpha = 0,847$). Dit betekent dat de schaal een voldoende grote interne consistentie heeft (Kalkbrenner, 2021). De hele vragenlijst is toegevoegd in Appendix 1.

Procedure

Na de bevestiging van deelname van de basisschool is toestemming gevraagd aan de ouders/verzorgers van de participanten. In dit toestemmingsformulier werd kort de opzet van het onderzoek toegelicht. De vragenlijst bestond uit twee versies die betrekking hadden op het krijgen van binnen- of buitenonderwijs.

Tijdens de dataverzameling waren de docent van de desbetreffende klas en een aantal onderzoekers aanwezig. De data is verzameld met digitale vragenlijsten op laptops. De onderzoekers hebben van tevoren de vragenlijsten op de laptops klaargezet en gecheckt. In elke klas werden evenveel laptops met de vragenlijst over de binnen- dan wel buitenonderwijs conditie klaargezet. De leerkracht gaf aan welke participanten toestemming hadden om de vragenlijst in te vullen, waarover de laptops random werden verdeeld. Boven de vragenlijst werd duidelijk vermeld of de vragen betrekking hadden op binnen- of buitenonderwijs. Voordat de participanten aan de vragenlijst begonnen, gaven de aanwezige onderzoekers een korte toelichting over het onderzoek. Hierbij werd duidelijk vermeld dat de participanten elk moment mochten stoppen, dat ze vragen mochten stellen als ze iets niet begrepen en dat ze de vragenlijst in stilte en individueel moesten invullen. De participanten vulden de vragenlijst in één sessie in. Bovenaan de vragenlijst werd vermeld dat ze geen persoonlijke gegevens hoefden te delen en dat elk antwoord goed was. Vervolgens werden de participanten gevraagd toestemming te geven voor de deelname aan het onderzoek en het gebruik van hun data. Daarna begonnen de participanten met het invullen van de vragenlijst.

Data-analyse plan

Voordat de data geanalyseerd kon worden is deze verwerkt in JASP 0.17.2. Allereerst zijn items met een negatieve formulering hercodeerd. Vervolgens is de Cronbach's alfa berekend voor de zeven vragen uit de totale vragenlijst die betrekking hadden op het positieve vooruitzicht ($\alpha = 0.787$). De interne consistentie van de vragen binnen dit construct is voldoende (Kalkbrenner, 2021). Daarna zijn de antwoorden op de zeven vragen die betrekking hadden op het positieve vooruitzicht samengevoegd tot één gemiddelde. Dit gemiddelde is gebruikt voor verdere analyses.

Allereerst is gekeken naar de verdeling van de afhankelijke variabele, het positieve vooruitzicht. Aan de hand van een boxplot is een kleine spreiding van de dataset te zien met een linksscheve verdeling.

Om de verschillen in de perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens binnen- en buitenonderwijs te analyseren, zouden de resultaten in eerste instantie verwerkt worden met behulp van een onafhankelijke t-toets. Voordat deze toets uitgevoerd kon worden moest er worden voldaan aan vier assumpties. De Shapiro-Wilk test laat een significante p-waarde voor de binnenonderwijs conditie zien (Binnenonderwijs $W(110) = .857, p = <.001$), wat betekent dat de normaliteitsassumptie geschonden is. Aangezien niet is voldaan aan de vier assumpties, is de non-parametrische Mann-Whitney U toets gebruikt om de verschillen in de perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens binnen- en buitenonderwijs te analyseren. Deze toets veronderstelt geen normale verdeling van de steekproef.

Voordat de Mann-Whitney U test uitgevoerd kon worden, moest de data opnieuw voldoen aan vier assumpties. Allereerst is op basis van het onderzoeksdesign het positieve vooruitzicht aan de hand van een vier-punts Likertschaal op ordinaal niveau gemeten. Ten tweede bestond de onafhankelijke variabele uit twee categorische onafhankelijke groepen, namelijk binnen- of buitenonderwijs. Daarnaast zijn de observaties onafhankelijk van elkaar, aangezien elke participant aan één van de twee groepen is toegewezen, namelijk de binnen- of buitenonderwijs conditie. Tot slot is aan de hand van de bijbehorende histogrammen een klein verschil in de vormen van de distributies tussen de twee groepen te zien. Zo is er voldaan aan de vier assumpties van de Mann-Whitney toets.

Vervolgens is er een multiële lineaire regressieanalyse uitgevoerd om te onderzoeken of gender een verklarende variabele is voor het mogelijke verschil in de perceptie van het positieve vooruitzicht. Allereerst zijn de bijbehorende assumpties van de regressieanalyse gecontroleerd. Ten eerste is door middel van een residuenplot een lineaire relatie te zien

tussen de afhankelijke variabele en voorspellende variabelen, waardoor de assumptie van lineariteit niet is geschonden. De assumptie van multivariate normaliteit is gecontroleerd aan de hand van een Q-Q plot. Deze assumptie is niet geschonden, aangezien de Q-Q plot van gestandaardiseerde residuen een lijn toont van punten die ongeveer recht is. Ondanks de Likertschaal verdeling, is aan de hand van een plot van gestandaardiseerde residuen versus voorspelde waarden te zien dat de punten verspreid liggen. Daarmee is de assumptie van homoscedasticiteit niet geschonden, aangezien kleine afwijkingen geen probleem zijn (Darlington & Hayes, 2016). Op deze wijze is er gecontroleerd voor de drie aanvullende assumpties voor de multi-pele lineaire regressieanalyse.

Resultaten

Beschrijvende Statistieken

In Tabel 1 zijn de beschrijvende statistieken van de groepen binnen- en buitenonderwijs te zien. Groep 1 zijn de participanten die de vragenlijst over binnenonderwijs hebben ingevuld, groep 2 zijn de participanten die de vragenlijst over buitenonderwijs hebben ingevuld. In Tabel 1 is te zien dat de mediaan van groep 1 hoger is dan de mediaan van groep 2.

Tabel 1

Beschrijvende statistieken

	Binnenonderwijs	Buitenonderwijs
Participanten	53	53
Missend	0	2
Mediaan	3.5	3
Std. Deviatie	0.7	0.6
Minimum	1	1.5
Maximum	4	4

Noot. Het gaat hierbij om de perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens binnen- en buitenonderwijs

Hypothese 1

Hypothese 1 duidt als volgt: ‘Basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht ervaren een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs’. Om deze hypothese te toetsen is de Mann-Whitney U toets uitgevoerd. De bijbehorende p-waarde van de eenzijdige toets is niet significant. De bijbehorende effectgrootte is medium. In Tabel 2 zijn de waarden van de eenzijdige Mann-Whitney U test af te lezen.

Tabel 2

Onafhankelijke t-toets

	W	p	Rank-Biserale Correlatie	SE Rank-Biserale Correlatie
Het Positieve Vooruitzicht	2066.000	1.000	0.42	0.11

Hypothese 2

Hypothese 2 stelt: ‘Er is een interactie-effect tussen gender en de onderwijsvorm, waarbij meisjes tijdens buitenonderwijs een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren dan jongens, ten opzichte van hun perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens binnenonderwijs’. Deze hypothese is getest door middel van multi-pele lineaire regressieanalyse. Allereerst is gekeken naar de beschrijvende statistieken. Deze laten zien dat de gemiddelde score op het positieve vooruitzicht van meisjes en jongens bijna gelijk is ($M = 3.155$, $M = 3.159$). De bijbehorende p-waarde voor het effect van ‘binnenbuiten’ op het positieve vooruitzicht is niet significant. De bijbehorende p-waarde voor het effect van ‘gender’ op het positieve vooruitzicht is ook niet significant. Tot slot is de bijbehorende p-waarde voor het interactie-effect tussen ‘binnenbuiten’ en ‘gender’ op het positieve vooruitzicht is ook niet significant. Deze waarden zijn af te lezen in Tabel 3. Buitenonderwijs

is in Tabel 3 als referentie genomen voor ‘binnenbuiten’, en meisjes zijn als referentie genomen voor ‘gender’.

Tabel 3

Coëfficiënten

Model		B	SE	t	p
H ₀	Constante	3.16	0.06	49.75	< .001
H ₁	Constante	3.31	0.13	25.18	< .001
	BinnenBuiten (2)	-0.33	0.19	-1.72	0.088
	Gender (2)	0.08	0.18	0.44	0.659
	BinnenBuiten (2) * Gender (2)	-0.12	0.24	-0.48	0.634

Noot. Met ‘binnenbuiten’ wordt buitenonderwijs ten opzichte van binnenonderwijs bedoelt

Discussie

Het doel van deze studie was om een antwoord te zoeken op de volgende onderzoeksvraag: In hoeverre ervaren basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs, en heeft gender invloed op deze relatie? Diverse studies hebben aangetoond dat buitenonderwijs belangrijk is voor het welzijn en daarmee de ontwikkeling van kinderen (Bentsen et al., 2009). Dat is interessant omdat het welzijn van kinderen in Nederland afneemt (van Dorsselaer et al., 2008). In Nederland is nog nauwelijks onderzoek gedaan naar het positieve vooruitzicht, als onderdeel van welzijn, dat ervaren wordt tijdens buitenonderwijs.

Hypothese 1 betref de aanname dat basisschoolleerlingen uit groep zes, zeven en acht een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs. Er is geen significant effect gevonden van buitenonderwijs ten opzichte van binnenonderwijs voor de perceptie van het positieve vooruitzicht van de basisschoolleerlingen. Dit is verrassend, omdat andere onderzoeken een positief verband

laten zien tussen buitenonderwijs en het welzijn van kinderen (Bentsen et al., 2009; Pirchio et al., 2021; Tiplady & Menter, 2021). Aangezien het positieve vooruitzicht een onderdeel is van welzijn werd er verwacht dat het verband tussen buitenonderwijs en het ervaren positieve vooruitzicht ook positief zou zijn. In deze studie is dat verband echter niet aangetoond.

Hiervoor zijn verschillende mogelijke redenen. Een eerste mogelijke verklaring is het gebruik in dit onderzoek van de afhankelijke variabele het ervaren positieve vooruitzicht, als onderdeel van welzijn. De bestaande studies die positieve effecten van buitenonderwijs voor het welzijn van kinderen laten zien, doen dit voor welzijn in het algemeen. Het ervaren positieve vooruitzicht is echter een klein onderdeel van welzijn. Mogelijk zorgt buitenonderwijs niet voor een verhoogde perceptie van het positieve vooruitzicht van kinderen.

Ditzelfde probleem geldt voor het gebruik van het construct buitenonderwijs in deze studie. De eerdere onderzoeken naar het positieve effect van buitenonderwijs voor het welzijn van kinderen zijn gebaseerd op verschillende vormen buitenonderwijs. Mogelijk zorgt de vorm buitenonderwijs die in deze studie onderzocht is niet voor een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht van kinderen. In toekomstig onderzoek kunnen eventueel andere onderdelen van welzijn of andere vormen van buitenonderwijs onderzocht worden.

Hypothese 2 betref de aanname dat er een interactie-effect is tussen gender en de onderwijsvorm, waarbij meisjes tijdens buitenonderwijs een hogere perceptie van het positieve vooruitzicht ervaren dan jongens, ten opzichte van hun perceptie van het positieve vooruitzicht tijdens binnenonderwijs. De resultaten ondersteunen hypothese 2 echter niet. Er is geen significant effect van gender op de perceptie van het positieve vooruitzicht gevonden. Dit houdt in dat het verschil tussen meisjes en jongens geen direct effect heeft op de perceptie van het positieve vooruitzicht. Ook is er geen significant effect van binnen- en buitenonderwijs op het ervaren positieve vooruitzicht gevonden. Het krijgen van

buitenonderwijs heeft geen direct effect op de perceptie van het positieve vooruitzicht. Tot slot is, anders dan verondersteld, geen significant interactie-effect gevonden voor het verschil tussen jongens en meisjes op het de perceptie van het positieve vooruitzicht dat ervaren wordt tijdens buitenonderwijs dan tijdens binnenonderwijs. De gemiddelden van de jongens en meisjes op het ervaren positieve vooruitzicht lagen juist dicht bij elkaar. Deze resultaten komen niet overeen met ander onderzoek waaruit blijkt dat meisjes een hoger eudaimonisch welzijn hebben dan jongens (Matud et al., 2023).

Een mogelijke verklaring hiervoor zou zijn dat het onderzoek van Matud et al. (2023) is uitgevoerd onder adolescenten tussen de dertien en zeventien jaar, terwijl de huidige studie is verricht onder basisschoolleerlingen. Een andere mogelijke verklaring is dat de perceptie van het positieve vooruitzicht zich pas later bij meisjes op een positieve wijze ontwikkeld na buitenonderwijs ten opzichte van jongens. In eventueel vervolgonderzoek is het interessant het positieve vooruitzicht te onderzoeken een aantal jaar nadat kinderen buitenonderwijs hebben gekregen.

De verschillende limitaties van het onderzoek worden hieronder uitgebreid beschreven en besproken. Op basis daarvan worden er een aantal aanbevelingen voor nader onderzoek gedaan.

Limitaties

Een belangrijke limitatie van de huidige studie is dat er gebruik is gemaakt van een gemakssteekproef. De steekproef bestond uit leerlingen uit groep zes, zeven en acht van een basisschool uit de provincie Groningen die via persoonlijke contacten is geworven. Hierdoor is het twijfelachtig of de resultaten zijn te generaliseren naar of representatief zijn voor de gehele doelgroep. Bovendien was de steekproefgrootte kleiner was dan de beoogde steekproefgrootte. Daardoor heeft de studie een lage statistische power en kan de externe validiteit niet worden gegarandeerd (Faber & Fonseca, 2014). De betrouwbaarheid van de

resultaten is hierdoor twijfelachtig en moeten discreet opgevat worden. Het is daarom belangrijk een replicatiestudie uit te voeren met een steekproef die groot genoeg is. Op die wijze zijn de uitkomsten van het onderzoek wellicht generaliseerbaar.

Een tweede tekortkoming heeft te maken met de wijze waarop de data zijn verzameld. De vragenlijsten zijn afgenomen in groep zes, zeven en acht waarbij elke groep bestond uit meerdere klassen. De bedoeling was dat de participanten de vragenlijst in stilte zouden invullen. In een aantal klassen hebben docenten echter filmpjes aangezet tijdens het invullen van de vragenlijst. Hierdoor raakten sommige participanten afgeleid van de vragen. Dit had mogelijk invloed op de betrouwbaarheid van hun antwoorden. Mogelijk duurde de vragenlijst ook te lang en was deze niet duidelijk genoeg, waardoor de participanten deze minder zorgvuldig hebben ingevuld. Andere oorzaken zijn dat wellicht niet duidelijk genoeg bovenaan de vragenlijst vermeld stond of deze ging over binnen- of buitenonderwijs, of dat de participanten hier overheen hebben gelezen. In dat geval zijn de bevindingen minder betrouwbaar. Een mogelijke oplossing hiervoor zou zijn om te zorgen voor een betere briefing over het onderzoek voor zowel de docenten als de participanten.

De derde tekortkoming betreft het feit dat de huidige studie bestond uit een *case study*. Het onderzoek is gedaan op één basisschool in Groningen, waarbij maar één docent buitenonderwijs gaf. Dit zorgt er opnieuw voor dat de resultaten niet kunnen worden gegeneraliseerd naar de doelgroep. Ook is geen oorzaak-gevolgrelatie vast te stellen voor de relatie tussen buitenonderwijs en het ervaren positieve vooruitzicht.

De laatste limitatie betreft het correlatieve design van de huidige studie. De leerlingen van de basisschool die de vragenlijst hebben beantwoord, krijgen allemaal buitenonderwijs. Hierdoor kon er niet gecontroleerd worden voor leerlingen die nog nooit buitenonderwijs hadden gehad. Dit betekent dat de studie geen experimenteel design was waardoor opnieuw geen oorzaak-gevolgrelatie aangeduid kon worden.

Toekomstig Onderzoek

Ondanks dat er geen significante resultaten in deze studie zijn gevonden, is er wel enige praktische relevantie. De huidige studie is een bijdrage aan de literatuur die de effecten van buitenonderwijs voor het welzijn heeft bestudeerd aangezien deze studie een van de weinige is die de Nederlandse situatie onderzocht. In dit onderzoek ligt de nadruk op een specifiek onderdeel van welzijn, de perceptie van het positieve vooruitzicht, waarvan dit onderdeel nog niet eerder onderzocht is tijdens buitenonderwijs. Deze studie is daarmee een eerste aanzet voor vervolgonderzoek naar buitenonderwijs in Nederland en de mogelijke effecten daarvan. Verder is er nog veel onduidelijk aangezien er eerst meer onderzoek gedaan moet worden.

Voor vervolgonderzoek is het interessant deze studie uit te voeren op meerdere basisscholen met verschillende docenten die buitenonderwijs geven, waardoor de steekproef en daarmee de onderzoekspopulatie vergroot wordt. Ook is het belangrijk dat de docenten voor het afnemen van de vragenlijsten een betere briefing te geven over de procedure van het onderzoek. Op deze manier wordt voorkomen dat docenten de participanten op een bepaalde manier afleiden tijdens het invullen van de vragenlijst.

Dit alles neemt niet weg dat er veel onderzoeken zijn die aantonen dat buitenonderwijs op een positieve manier bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen. In het huidige onderzoek zijn geen significantie resultaten gevonden, maar dit is echter niet genoeg reden om uit te sluiten dat buitenonderwijs geen positief effect heeft op het verwachte positieve vooruitzicht. Dat maakt het de moeite waard hier kwalitatief beter en meer onderzoek naar te doen.

Toegevoegde Observatie

Opvallend was tijdens het onderzoek dat meerdere docenten bij voorbaat negatief spraken tegen de onderzoekers over het buitenonderwijs dat hun leerlingen kregen. Mogelijk

oefent deze mening onbewust invloed uit op de leerlingen. Dit zou eventueel nog een verklaring kunnen zijn waardoor er geen significante resultaten zijn gevonden in deze studie. Deze mogelijke invloed is helaas moeilijk te voorkomen maar is wel relevant om mee te nemen tijdens het interpreteren van de resultaten.

Referenties

- Alan, Ü., & Kabasakal, K. A. (2020). Effect of number of response options on the psychometric properties of Likert-type scales used with children. *Studies in Educational Evaluation*, 66, 100895. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100895>
- Amundsen, R. E., Riby, L. M., Hamilton, C. W., Hope, M. J., & McGann, D. (2020). Mindfulness in primary school children as a route to enhanced life satisfaction, positive outlook and effective emotion regulation. *BMC Psychology*, 8(1). <https://doi.org/10.1186/s40359-020-00428-y>
- Bell, A., & Dymont, J. E. (2008). Grounds for health: the intersection of green school grounds and health-promoting schools. *Environmental Education Research*, 14(1), 77–90. <https://doi.org/10.1080/13504620701843426>
- Bento, G., & Dias, G. (2017). The importance of outdoor play for young children's healthy development. *Porto Biomedical Journal*, 2(5), 157-160. <https://doi.org/10.1016/j.pbj.2017.03.003>
- Bentsen, P., Mygind, E., & Randrup, T. B. (2009). Towards an understanding of *udeskole*: education outside the classroom in a Danish context. *Education 3-13*, 37(1), 29-44. <https://doi.org/10.1080/03004270802291780>
- Beton, J. (2022, 1 juli). Jantje Beton. *Jantje Beton*. <https://jantjebeton.nl/pers/40-van-de-kinderen-speelt-minder-dan-1-uur-per-dag-buiten>
- Bogner, F. X. (2002). The influence of a residential outdoor education programme to pupil's environmental perception. *European Journal of Psychology of Education*, 17(1), 19-34. <https://doi.org/10.1007/bf03173202>
- Chawla, L. (1999). Life Paths Into Effective Environmental Action. *The Journal of Environmental Education*, 31(1), 15-26. <https://doi.org/10.1080/00958969909598628>
- Cheng, T. L., Brussoni, M., Han, C. S., Munday, F., & Zeni, M. (2022). Perceived challenges

of early childhood educators in promoting unstructured outdoor play: an ecological systems perspective. *Early Years*, 1-17.

<https://doi.org/10.1080/09575146.2022.2034140>

Darlington, R. B., & Hayes, A. F. (2016). *Regression Analysis and Linear Models: Concepts, Applications, and Implementation*. Guilford Publications

Devcich, D. A., Rix, G., Bernay, R., & Graham, E. (2017). Effectiveness of a Mindfulness-Based Program on School Children's Self-Reported Well-Being: A Pilot Study Comparing Effects With An Emotional Literacy Program. *Journal of Applied School Psychology*, 33(4), 309–330. <https://doi.org/10.1080/15377903.2017.1316333>

Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2018b). Advances and Open Questions in the Science of Subjective Well-Being. *Collabra*, 4(1). <https://doi.org/10.1525/collabra.115>

Durlak, J. A., & Wells, A. (1997). Primary Prevention Mental Health Programs: The Future is Exciting. *American Journal of Community Psychology*, 25(2), 233–243. <https://doi.org/10.1023/a:1024674631189>

Dyg, P. M., & Wistoft, K. (2018). Wellbeing in school gardens – the case of the Gardens for Bellies food and environmental education program. *Environmental Education Research*, 24(8), 1177–1191. <https://doi.org/10.1080/13504622.2018.1434869>

Faber, J., & Fonseca, L. M. (2014). How sample size influences research outcomes. *Dental Press Journal of Orthodontics*, 19(4), 27–29. <https://doi.org/10.1590/2176-9451.19.4.027-029.ebo>

Ford, P. M. (1986). Outdoor education: definition and philosophy. *Resources in Education*, 21(8). <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED267941.pdf>

Gilbertson, K., Ewert, A., Siklander, P., & Bates, T. (2022). *Outdoor Education: Methods and Strategies*. Human Kinetics.

Gill, A., Trask-Kerr, K., & Vella-Brodrick, D. (2021). Systematic Review of Adolescent

Conceptions of Success: Implications for Wellbeing and Positive Education.

Educational Psychology Review, 33(4), 1553-1582. <https://doi.org/10.1007/s10648-021-09605-w>

Jongen, C., Campbell, S., Saunders, V., Askew, D. A., Spurling, G., Gueorguiev, E., Langham, E., Bainbridge, R., & McCalman, J. (2023). Wellbeing and mental health interventions for Indigenous children and youth: A systematic scoping review.

Children and Youth Services Review, 145, 106790.

<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2022.106790>

Kalkbrenner, M. T. (2021). Alpha, Omega, and *H* Internal Consistency Reliability Estimates:

Reviewing These Options and When to Use Them. *Counseling Outcome Research and Evaluation*, 14(1), 77–88. <https://doi.org/10.1080/21501378.2021.1940118>

Kemple, K. M., Oh, J., Kenney, E., & Smith-Bonahue, T. M. (2016). The Power of Outdoor Play and Play in Natural Environments. *Childhood education*, 92(6), 446–454.

<https://doi.org/10.1080/00094056.2016.1251793>

Liddle, I., & Carter, G. (2015). Emotional and psychological well-being in children: the development and validation of the Stirling Children's Well-being Scale. *Educational Psychology in Practice*, 31(2), 174-185.

<https://doi.org/10.1080/02667363.2015.1008409>

Louv. (2005). Last child in the woods: saving our children from nature-deficit disorder.

Choice Reviews Online, 43(03), 43–1883. <https://doi.org/10.5860/choice.43-1883>

Matud, M. P., Ibáñez, I., Fortes, D., & Bethencourt, J. M. (2023). Adolescent Stress, Psychological Distress and Well-Being: A Gender Analysis. *Child & Youth Services*, 1–24. <https://doi.org/10.1080/0145935x.2023.2210833>

Mellor, D., & Moore, K. N. (2013). The Use of Likert Scales With Children. *Journal of*

Pediatric Psychology, 39(3), 369–379. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/jst079>

- Pirchio, S., Passiatore, Y., Panno, A., Cipparone, M., & Carrus, G. (2021). The Effects of Contact With Nature During Outdoor Environmental Education on Student Wellbeing, Connectedness to Nature and Pro-Sociality. *Frontiers in Psychology, 12*.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.648458>
- Preston, L. (2013). Students' imaginings of spaces of learning in Outdoor and Environmental Education. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning, 14*(2), 172-190.
<https://doi.org/10.1080/14729679.2013.835167>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On Happiness and Human Potentials: A Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-Being. *Annual Review of Psychology, 52*(1), 141–166. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- Sella, E., Bolognesi, M., Bergamini, E., Mason, L., & Pazzaglia, F. (2023). Psychological Benefits of Attending Forest School for Preschool Children: a Systematic Review. *Educational Psychology Review, 35*(1). <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09750-4>
- Tape, N., Branson, V., Dry, M. J., & Turnbull, D. (2021). The impact of psychological well-being and ill-being on academic performance: a longitudinal and cross-sectional study. *The educational and Developmental Psychologist, 38*(2), 206-214.
<https://doi.org/10.1080/20590776.2021.1986356>
- Tiplady, L., & Menter, H. (2021). Forest School for wellbeing: an environment in which young people can 'take what they need'. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning, 21*(2), 99-114. <https://doi.org/10.1080/14729679.2020.1730206>
- Van Dorsselaer, S., Zeijl, E., Van Den Eeckhout, S., Ter Bogt, T. F. M., & Vollebergh, W. A. M. (2008). HBSC 2005. Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland. *Trimbos instituut*. <https://www.narcis.nl/publication/RecordID/oai:scp.nl:9f58f566-c704-477b-a346-2a1ef3d8c06e>
- Wistoft, K. (2013). The desire to learn as a kind of love: gardening, cooking, and passion in

outdoor education. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 13(2), 125-141. <https://doi.org/10.1080/14729679.2012.738011>

Zucca, C., McCrorie, P., Johnstone, A., Chambers, S., Chng, N. R., Traynor, O., & Martin, A. (2023). Outdoor nature-based play in early learning and childcare centres: Identifying the determinants of implementation using causal loop diagrams and social network analysis. *Health & Place*, 79, 102955.

<https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2022.102955>

Appendix 1

Vragenlijst Binnen- en Buitenles

Vragenlijst binnenles

Algemene vragen

1. Wat is je leeftijd?
2. In welke groep zit je? 6/7/8
3. Ik ben een: jongen/meisje/anders

Vragen met betrekking tot de binnenles

Voor alle vragen de antwoordopties: oneens, een beetje oneens, een beetje eens, eens

Coöperatie en Conflict

4. Tijdens de binnenles werken kinderen goed samen
5. Tijdens de binnenles maken kinderen ruzie met elkaar
6. Tijdens de binnenles helpen kinderen elkaar
7. Tijdens de binnenles pesten kinderen elkaar
8. Tijdens de binnenles doen kinderen veel samen
9. Tijdens de binnenles schelden kinderen elkaar uit
10. Tijdens de binnenles zorgen kinderen goed voor elkaar
11. Tijdens de binnenles zijn kinderen gemeen tegen elkaar

Positief Vooruitzicht

12. Tijdens de binnenles denk ik dat er veel dingen zijn waar ik trots op kan zijn
13. Tijdens de binnenles heb ik het gevoel dat ik in sommige dingen goed ben
14. Tijdens de binnenles heb ik het gevoel dat er goede dingen zullen gebeuren in mijn leven
15. Tijdens de binnenles kan ik veel leuke dingen vinden om te doen
16. Tijdens de binnenles denk ik dat er veel klasgenoten om mij geven
17. Tijdens de binnenles kan ik makkelijk keuzes maken

Positieve Emoties

18. Tijdens de binnenles ben ik rustig
19. Tijdens de binnenles ben ik vrolijk
20. Tijdens de binnenles voel ik me ontspannen
21. Tijdens de binnenles ben ik in een goede stemming
22. Tijdens de binnenles vind ik het leuk om met mijn klasgenootjes om te gaan
23. Ik heb zin in de volgende binnenles

Zelfvertrouwen

24. Tijdens de binnenles ben ik blij met mezelf
25. Tijdens de binnenles denk ik soms dat ik nergens goed voor ben

26. Tijdens de binnenles vind ik dat ik veel goede eigenschappen heb
27. Tijdens de binnenles kan ik dingen net zo goed als de meeste andere kinderen
28. Tijdens de binnenles heb ik weinig om trots op te zijn
29. Tijdens de binnenles voel ik me soms waardeloos
30. Tijdens de binnenles heb ik het gevoel dat ik even goed ben als alle anderen
31. Tijdens de binnenles zou ik willen dat ik meer om mezelf geef
32. Tijdens de binnenles voel ik me vaak een mislukking
33. Tijdens de binnenles voel ik me goed over mezelf

Motivatatiegevoel

34. Ik geniet erg van de binnenles
35. Ik vind de binnenles erg leuk om te doen
36. Ik vind de binnenles saai
37. Tijdens de binnenles kan ik mijn aandacht er niet goed bijhouden
38. Ik zou de binnenles beoordelen als een interessante les
39. Ik vermaak mij tijdens de binnenles
40. Tijdens de binnenles, dacht ik aan hoe leuk ik de les vond

Vragenlijst buitenles

Algemene vragen

1. Wat is je leeftijd?
2. In welke groep zit je? 6/7/8
3. Ik ben een: jongen/meisje/anders

Vragen met betrekking tot de buitenles

Voor alle vragen de antwoordopties: oneens, een beetje oneens, een beetje eens, eens

Coöperatie en Conflict

4. Tijdens de buitenles werken kinderen goed samen
5. Tijdens de buitenles maken kinderen ruzie met elkaar
6. Tijdens de buitenles helpen kinderen elkaar
7. Tijdens de buitenles pesten kinderen elkaar
8. Tijdens de buitenles doen kinderen veel samen
9. Tijdens de buitenles schelden kinderen elkaar uit
10. Tijdens de buitenles zorgen kinderen goed voor elkaar
11. Tijdens de buitenles zijn kinderen gemeen tegen elkaar

Positief Vooruitzicht

12. Tijdens de buitenles denk ik dat er veel dingen zijn waar ik trots op kan zijn
13. Tijdens de buitenles heb ik het gevoel dat ik in sommige dingen goed ben
14. Tijdens de buitenles heb ik het gevoel dat er goede dingen zullen gebeuren in mijn leven
15. Tijdens de buitenles kan ik veel leuke dingen vinden om te doen
16. Tijdens de buitenles denk ik dat er veel klasgenoten om mij geven

17. Tijdens de buitenles kan ik makkelijk keuzes maken

Positieve Emoties

18. Tijdens de buitenles ben ik rustig
19. Tijdens de buitenles ben ik vrolijk
20. Tijdens de buitenles voel ik me ontspannen
21. Tijdens de buitenles ben ik in een goede stemming
22. Tijdens de buitenles vind ik het leuk om met mijn klasgenootjes om te gaan
23. Ik heb zin in de volgende buitenles

Zelfvertrouwen

24. Tijdens de buitenles ben ik blij met mezelf
25. Tijdens de buitenles denk ik soms dat ik nergens goed voor ben
26. Tijdens de buitenles vind ik dat ik veel goede kanten heb
27. Tijdens de buitenles kan ik dingen net zo goed als de meeste andere kinderen
28. Tijdens de buitenles heb ik niet veel om trots op te zijn
29. Tijdens de buitenles voel ik me soms waardeloos
30. Tijdens de buitenles heb ik het gevoel dat ik even goed ben als alle anderen
31. Tijdens de buitenles zou ik willen dat ik meer om mezelf zou geven
32. Tijdens de buitenles voel ik me vaak een mislukking
33. Tijdens de buitenles voel ik me goed over mezelf

Motivatiergevoel

34. Ik geniet erg van de buitenles
35. Ik vind de buitenles erg leuk om te doen
36. Ik vind de buitenles saai
37. Tijdens de buitenles kan ik mijn aandacht er niet goed bijhouden
38. Ik zou de buitenles beoordelen als een interessante les
39. Ik vermaak mij tijdens de buitenles
40. Tijdens de buitenles, dacht ik aan hoe leuk ik de les vond